

Vogelwetcontrole: zinvol of zinloos?

J. W. van Dijk

Wie tegenwoordig iets tegen het milieu durft te ondernemen, moet welhaast over heldenmoed beschikken.

Ongetwijfeld loopt de snodaard het gevaar op zijn minst figuurlijk gestenigd te worden en als hij niet heel omzichtig te werk gaat, wordt het misschien wel werkelijkheid.

We maken ons er zeer druk over. Het milieu moet schoon, de natuur beschermd, het water gereinigd. De dieren in het veld moeten gedijen. Overal moeten we afblijven, want er is al zo veel verloren gegaan.

Er wordt op dat gebied niet veel gezegd waar ik niet achter zou kunnen staan. Ik houd van het veld, van mooie bomen, van een veelheid van bloeiende planten, van de dieren in het veld, van de vogels en van de vissen.

Ik verwens — gelijk velen — in mijn hart de bio-industrie. Kippen horen niet op legbatte-rijen, kalveren horen niet in duistere hokjes en noem maar op.

Veel vernietiging is getolereerd, veel leed is gesubsidieerd, omdat het aan de andere kant zo veel economisch voordeel bracht. De technocraten hadden een gouden tijd. Geloofd en geprezen werden ze om hun helder inzicht en het ging velen goed.

Boeren — aan de rand van de afgrond — konden weer bijtanken. Ze kregen 'wijze' raad en 'duur' geld en kwamen tot daden, die hen voorspoed brachten. Dat alles vond plaats in de laatste decennia. Totdat de 'wijze' raad werd aangevochten en het 'dure' geld als weggegooid werd aangemerkt. Want het was niet zo best wat allemaal naar voren was gebracht.

Het milieu leed eronder. De dieren verdwenen. De bloemen werden minder. De bomen gingen kapot en het water was niet meer te drinken.

Weer kwam 'wijze' raad en weer werd 'duur' geld ingebracht en zo kwamen we tot de huidige strijd om het milieu en alles wat daar bij hoort.

Maar wat doen we er feitelijk aan? Wat hebben we ervoor over? Hoe duur willen we het ei betalen en het goede vlees en het schone water? Wat willen we geven voor een brood, een aardappel, een stuk fruit?

'As 't effetjes kan', willen we het voor niets en niemendal. Cadeau willen we het ontvangen. Maar wie zal het cadeau dan wel betalen?

Wat hebben we aan een vracht wettelijke bepalingen, als er toch niet zo bijster veel van terecht komt?

De Vogelwet is er met het doel de in het wild levende vogels te beschermen. Het is een slecht geredigeerde wet, maar daar behoeven we het in dit artikel niet over te hebben.

Er zijn commissies aan het werk, die trachten daar wat aan te doen, zodat we straks wellicht beschikken over een wet die:

- a. gemakkelijk leesbaar is en
- b. een daadwerkelijk optreden zonder omwegen mogelijk maakt.

In die commissies zit deskundigheid genoeg. Het is te hopen, dat degenen die het eindoordeel vellen, dat ook van zich kunnen zeggen.

Toch is de huidige wet niet onbruikbaar. Integendeel. Er is wel mee te werken en in vergelijking met andere landen, zitten we nog niet eens zo slecht.

We kunnen dus optreden en dat doen we in een aantal gevallen. Lang niet genoeg misschien, maar de oorzaak daarvan is wellicht gelegen in de ondeskundigheid bij de politiek in het algemeen als het over vogels gaat. De kennis van de meesten gaat niet verder dan

Kneu, drinkend aan plasje regenwater. IJmuiden, augustus 1970.

Foto: Frits van Daalen.

Keep, drinkend in regenplasje. Kenaupark, Haarlem, november 1970.

Foto: Frits van Daalen.

twee soorten: 'drijfsijssies' en 'vliegsijssies'. Aan de opheffing van die ondeskundigheid wordt overigens bitter weinig gedaan, hetgeen de clandestiene vogelaars ten goede komt.

In onze contreien beschikken we over een aantal politiemensen, die voldoende deskundigheid hebben om de wet te controleren. Daarnaast worden er steeds meer controleurs-Vogelwet 1936 aangesteld, zodat — als de wil er is — nog wel wat gedaan kan worden.

Dat gebeurt dus bij tijd en wijle.

Maar dan.

Volière-controle heeft mij in de meer dan 25 jaar dat ik onder de pet loop, aangetoond, dat er vele vogelhouders zijn, die duidelijk ook naar buiten het predikaat vogelliefhebber verdienen. Maar dat zijn wel opvallende figuren. De meesten waren alleen maar vogelhouders en nog slechten ook.

Erbarmelijke toestanden trof ik aan, vooral bij de vogelvangsters en -handelaars van/in wildzangvogels, waarmee ik de vogels bedoel, die de bescherming van de wet hebben.

Er zijn liefhebbers, dat is vast en zeker. Er zijn ook belangrijke bonden in hun midden, waarvan ik alleen maar noem de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers met ruim 40.000 leden. Hoeveel wildzangvogelliefhebbers daar onder zijn, weet ik niet. Die bond heeft naar ik meen vorig jaar een enquête op dat gebied gehouden, doch de uitslag is mij niet bekend. Maar misschien is dat wel 25%, dat zou dan 10.000 leden omvatten. 10.000 mensen die wildzangvogels houden. Daarnaast zullen er nog bij andere bonden wildzanghouders zijn en er zullen nog een aantal mensen zijn, die wildzangvogels houden, maar die niet aangesloten zijn bij een bond. Laten we een ruwe schatting maken en aannemen dat er 30.000 mensen in Nederland zijn, die wildzangvogels houden. Ik betwijfel

of er in Nederland een organisatie is, die dat getal waar kan maken, maar laten we de 'tegenpartij' het voordeel van de twijfel geven. Velen van hen houden de toegestane kooivogels, die evenwel in de meeste gevallen vermoedelijk op onoirbare wijze in hun bezit zijn gekomen. Vele anderen houden verboden vogels. Tegen hen wordt opgetreden, want de onoirbare wijze van verkrijgen van de aangewezen kooivogels is door de gebrekkige wijze van wetgeving eigenlijk niet meer te bewijzen zodra die vogels in de volière zijn beland. De minste smoes is voldoende om elke vervolgingsgrond weg te nemen.

Slechts in een aantal gevallen kan derhalve opgetreden worden. Wat treffen we dan o.a. aan? Om een greep te doen: Keep, Goudvinken, verschillende soorten lijsters, Roodborstjes, Heggemussen, Ortolanen, verschillende soorten gorzen, verschillende soorten spreeuwen, de Palmtortel, verschillende soorten uilen, valken en andere stootvogels en noem maar op.

Vaak worden die dieren in erg slechte toestand aangetroffen, maar de eerlijkheid gebied hieraan toe te voegen soms ook in erg goede toestand.

Het optreden tegen de clandestiene vogelhouders gaat vaak met de nodige moeilijkheden gepaard, juist omdat er door de diverse bonden nogal geageerd wordt tegen het politieële optreden.

Waarom? Waarom bijvoorbeeld schenkt de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers zoveel aandacht aan het bezit van verboden vogels?

Misschien ligt het antwoord opgesloten in het volgende. We treden op. We nemen in beslag. We stellen de vogels ter beschikking van deskundigen, zoals bijvoorbeeld ambtenaren van het Vogeltrekstation, dierenartsen, beheerders van dierentuinen. Al die deskundigen stellen tijd en geld beschik-

baar om die vogels klaar te maken voor terugplaatsing in de natuur. Dat kan zeggen die deskundigen; dat kan ook met vogels die in gevangenschap gekweekt zijn. Dat is aangetoond.

Niet is aangetoond de bewering van de vogelliefhebbers dat zulks niet kan en dat al die vrijgelaten vogels sterven. Overigens, als dat hun eerlijke mening is, waarom nemen ze dan dat risico? Waarom vangen ze die vogels dan, waarom halen ze hun eieren uit nesten om ze in de volière door andere vogels uit te laten broeden? Waarom kopen ze dan die gevangen vogels? Zij weten, wellicht nog beter dan ieder ander, dat van de gevangen vogels grote aantallen sterven voordat die dieren in gevangenschap gewend zijn, voordat ze in gevangenschap het hen toegediende, dikwijls oneigenlijke voedsel opnemen. Geroutineerde vogelvangsters erkennen ronduit dat een belangrijk deel van de bijvoorbeeld vers gevangen Goudvinken sterven. Het argument, dat ze elders soms worden gedood in verband met de schade aan land- en tuinbouw geeft hen toch niet het recht de dieren een langzame hongerdood te laten sterven? In ieder geval dat risico te nemen? Als ze dan toch dood moeten, is een schot mussenhagel toch veel beter, veel humaner, dan wat die 'vogelliefhebber' doet, ondanks dan al zijn zorg? En nog wat. Als een paar Goudvinken aan de natuur onttrokken wordt, dan onttrekt men toch in feite meer aan die natuur, namelijk ook de nakomelingen, die juist nu zo nodig voor aanvulling moeten zorgen.

Nu wij treden op en nemen alle nodige maatregelen en sturen de zaak, netjes op schrift gesteld, naar de Officier. In veel gevallen doet hij een schikkingsvoorstel. Maar hoe hoog is dat? Vaak beneden de prijs van een vogel.

Zingende Putter. Vogelenzang, juli 1970.

Foto: Frits van Daalen.

Sijs op eizenproppen, Santpoort-Zuid, december 1971.

Foto: Frits van Daalen.

In het Arrondissement Arnhem bijvoorbeeld zijn de eisen uitermate laag. Ik sprak 'gepakte vogelliefhebbers', die zeiden het zo'n zacht eitje te vinden, dat het het risico van gepakt worden waard was. Er zijn toch immers overal in den lande verboden vogels genoeg te koop. Leg het oor maar te luisteren in de omgeving van Didam bijvoorbeeld. Soms ook komt de zaak voor de rechter. Dat is dan meestal als er moeilijkheden bij waren, of als bijvoorbeeld de Bond van Vogelliefhebbers de gepakte verzoekt de zaak voor te laten komen en dan voor rechtskundige bijstand zorgt om op die wijze te werken voor een ruimere Vogelwetgeving. Dan beslist de rechter in al zijn mildheid. Voorbeelden vindt u te over. U kunt ze lezen in de pers; in de bladen van de Bonden, maar ten bewijzen van deze bewering wil ik u een voorbeeld geven.

Op 29 januari 1971 werden ergens in den lande de volgende vogels in een volière aangetroffen en in beslag genomen:

5 Goudvinken, 4 Pestvogels, 2 Rietgorzen en 1 vleugellamme Keep.

Buiten deze geheel beschermde vogels waren in die volière nog aanwezig: Merels, Putters, Sijzen, Kneuen, Vinken en een Geelgors.

Dat was dus een klare duidelijke overtreding, gepleegd door iemand, die al enige malen vervolgd was wegens overtreding van de Vogelwet. Hij was een kenner van vogel en wet. Hoe liep dat af?

Op 26 augustus 1971 sprak de Kantonrechter te Arnhem recht met de volgende uitspraak: f 25,— boete of twee dagen en onttrekking aan het verkeer van de twee Rietgorzen en 1 Keep en met last tot teruggave van de andere in beslag genomen vogels, dus de Goudvinken en de Pestvogels.

Tegen dat vonnis ging de Officier in beroep. De beroepszaak diende op 16 juni 1972. De

Kneu. Rooswijk, gem. Velsen.
Foto: L. Wolzak,

uitspraak van 30 juni 1972 luidde — na een eis van f 50,— boete of vijf dagen en verbeurdverklaring van de in beslag genomen Pestvogels en Rietgorzen en met onttrekking aan het verkeer van de in beslag genomen Goudvinken —:

a. ten aanzien van de Pestvogels. Niet beezen werd geacht dat het vogels waren, die onder de Vogelwet 1936 vielen en de verdachte werd vrijgesproken.

— De verdachte voerde bij zijn verweer een getuige aan, die verklaarde dat de Pestvogels zogenaamde Mexicaanse Pestvogels waren. Voor de Officier trad een getuige van het Vogeltrekstation op, die verklaarde dat het zogenaamde Europese Pestvogels waren. Hierbij zij opgemerkt, dat ik na de inbeslagneming twee vogels zag en toen vaststelde dat het Pestvogels waren, die in Europa voorkwamen, te weten: *Bombycilla garrulus* en geen Mexicaanse Pestvogels, te weten: *Bombycilla cedrorum*.

De rechter liet de strijd tussen de deskundigen onbeslist en sprak vrij, zulks terwijl er natuurlijk de mogelijkheid was geweest zekerheid te krijgen door meer deskundigen op te roepen.

b. wegens het ontbreken van alle schuld werd verdachte van alle rechtsvervolging ontslagen voor het onder zich hebben van de Goudvinken, de Rietgorzen en de Keep. Daarbij werd aangevoerd:

ten aanzien van de Goudvinken, dat die reeds in het bezit waren van verdachte voor de wetswijziging van 9 september 1970 (gevolgd op het zgn. goudvinkenarrest) en verder:

— dat deze vinken slechts in het voorjaar door omschakeling van voeding een kans

hadden zich in de vrije natuur te handhaven en

— dat van verdachte niet gevegd kon worden dat hij deze vinken in de winterperiode losliet.

Hier ging de rechter dus totaal voorbij aan de mogelijkheden die ruimschoots voorhanden zijn die vogels onder te brengen bij deskundigen — ook deskundige overheidsinstellingen — en deze de last te geven de vogels geschikt te maken voor het terugbrengen in de natuur.

Ten aanzien van de Rietgorzen accepteerde de rechter het verweer van de verdachte dat hij een rietgorzennest had uitgemaaid en daarop had kunnen verwachten, dat de Rietgors het broeden niet zou voortzetten. De rechter voerde aan dat het verdachte niet verweten kon worden dat hij de eitjes uit het verstoorte nest had genomen en die eitjes door een andere vogel had laten uitbroeden. Hier ging de rechter voorbij aan het feit, dat als de verklaring al juist was, er ook al een verboden handeling was gepleegd ten aanzien van de eieren en zo dat in de gegeven omstandigheden wellicht op humane gronden gerechtvaardigd was, in ieder geval aan het feit, dat er dan na het uitkomen van de eieren ruimschoots gelegenheid was geweest, de jonge vogels terug te brengen in de natuur na een overwinning.

Ten aanzien van de Keep, die blind en vleugellam was, overwoog de rechter dat aan verdachte het voorhanden hebben van zo'n vogel niet verweten kon worden.

In dit geval ging de rechter geheel voorbij aan het feit dat wildzangvogels die gehouden worden — ook de kooivogels — onverminkt moeten zijn. Wellicht heeft de rechter hierbij overwogen dat die bepaling destijds werd opgenomen op bepaalde gronden. Dat neemt evenwel niet weg, dat een dubbele overtreding, namelijk het houden van een verboden vogel, die bovendien ook nog verminkt was, werd getolereerd en dat in de overwegingen niet werden betrokken de andere openstaande wegen.

Deze zaak kreeg een staartje. Wat gebeurde namelijk? In november 1974 kwam bij de politie een klacht binnen, gericht tegen de zelfde verdachte. De klacht hield in het onder zich hebben van verboden vogels.

Omdat dit vogels konden zijn, die hij bij de behandeling van de vorige zaak had teruggekregen, werd een omzichtig onderzoek ingesteld. Daarbij bleek dat hij inderdaad weer nieuwe verboden vogels, onder andere Goudvinken, in zijn bezit had.

Daar de rimpels over de vorige zaak nog niet uit de hoofden waren verdwenen, werd in

Er werden ook Pestvogels in een vollère aangehouden.

Foto: Rens Veenstra.

november 1974 per brief contact opgenomen met de Officier in Arnhem. Hem werd gevraagd wat te doen.

Op 25 februari 1975 volgde zijn antwoord dat inhield, dat naar zijn mening geen nieuwe vervolging mogelijk was indien bij hem Pestvogels werden aangetroffen, dat dezelfde zouden zijn als in 1971 in beslag genomen waren — art. 68 Sr. —, maar dat voor andere vogels een vervolging mogelijk leek, zo de gronden die destijds tot ontslag van rechtsvervolging hadden geleid, nu niet meer bestonden.

Om zeker te zijn over voldoende deskundigheid te beschikken bij een nieuwe controle werd contact opgenomen met het Ministerie van CRM.

Met een ambtenaar van dat Ministerie — tevens zijnde Controleur-Vogelwet 1936 — werd op 12 maart 1975 een nieuw onderzoek ingesteld.

Bij dat onderzoek troffen we aan: Vinken, Geelgorzen, Putters, Kneuen, Sijzen, zeven Goudvinken, een Pestvogel, benevens een aantal exotische vogels en cultuurvogels (kanaries en Japanse Meeuwen). De Pestvogel was nu een Mexicaanse Pestvogel, zodat als verboden vogels alleen overbleven de zeven Goudvinken. Die Goudvinken werden in beslaggenomen. Dat ging niet zomaar, maar onder hevig verzet van de verdachte, die zich hierbij beriep op de vroegere uitspraak. De gronden die destijds tot het ontslag van rechtsvervolging hadden geleid, waren naar onze mening niet meer aanwezig, omdat we aan konden tonen, dat overwenning plaats kon vinden door goede deskundigen, bij wie

we de vogels ook onder konden brengen. Zijn vroegere advocaat deelde hem — toen hij eenmaal aan het politiebureau was — mee dat hij die zaak niet voor hem kon behandelen, zodat we een andere advocaat voor de verdachte aanzochten, zodat hij alle gelegenheid had zich deskundig te laten bijstaan. Daarop legde de verdachte een verklaring af, die getuigde van zijn grote onschuld. Dat bleef zo, tot hij die verklaring had getekend. Bij het toen volgende praatje deelde hij mee heel goed te weten dat hij fout zat, maar, zo zei hij, „... ik kon het toch proberen?“

In samenwerking met de ambtenaar van het Ministerie van CRM werd het geheel in een lijvig proces-verbaal vastgelegd, waarbij verwezen werd naar de zaak van 1971.

De zaak diende eind september 1975 voor de Arrondissementsrechtbank te Arnhem.

De Officier eiste: Voor het verzet en wat daar bijkwam: twee weken gevangenisstraf voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar en f 300,— boete.

Voor het verboden bezit van de vogels: *De uitspraak was:* Voor het verzet: conform f 100,— boete.

de eis. Voor het verboden bezit van de vogels: een schuldig verklaren zonder toepassing van straf. Daarbij was het verweer van de verdachte, dat *HIJ* vond dat de vogels in maart nog niet overgewend konden worden en voorts dat hij kennelijk het vorige vonnis niet goed had begrepen, gehonoreerd.

Kennelijk was ook nu de rechter geheel voorbijgegaan aan de hem openstaande mogelijkheden, die overigens reeds in het proces-verbaal waren aangegeven.

(Vonnis gepubliceerd in de Arnhemse Courant en de Nieuwe krant van 30 september 1975.)

En nu het slot van mijn betoog. Zonder het vonnis van de rechter te willen betwisten, vraag ik mij af:

Wat doen we met al onze wettelijke bepalingen die dienen ter bescherming van milieu, van water en noem maar op, maar in het bijzonder met die, welke dienen ter bescherming van de in de natuur levende vogels?

Is het zinvol daar achter aan te blijven jagen als de overheid kennelijk een andere mening is toegedaan, die blijkt uit zeer geringe straffen of uit geheel geen straffen?

Politieoptreden is voor de tegenpartij altijd in meer of mindere mate onaangenaam. Het kan uitlopen op ernstige zaken. Is het zinvol de maatschappij risico's te laten dragen om de naleving van een wettelijke bepaling af te dwingen, als we van tevoren weten, dat het uiteindelijke vonnis geen feitelijke werking heeft?

Het alleen maar vrijlaten van de vogels om bij dit geval te blijven, is goed voor de vogels, maar zal de verdachte daardoor weerhouden worden straks weer vogels aan de natuur te onttrekken, of zal hij denken: Ik moet het de volgende keer wat kalmer aan doen, dan kom ik er helemaal onderuit en vogels krijg ik wel weer?

Of is politieoptreden in dergelijke gevallen zinloos? Want het werkt er in werkelijkheid aan mee dat er weer vogels worden gevangen, waarvan er weer een aantal zullen sterven, voordat het paar gevonden is, dat het in de volière houdt. Maar waar blijven we dan met die wettelijke bepalingen?

Met mij vragen er velen:

Wenst ge als overheid de naleving, doe er dan wat aan.

Wenst ge in mildheid te leven? Accoord, maar leg die mildheid dan vast in de wet.

Dat geeft duidelijkheid aan allen die onder het gezag van die wet leven. Dat geeft duidelijkheid aan hen, die belast zijn met de controle op de naleving daarvan.

Het voorkomt ernstige problemen en wellicht veel menselijk leed.

Het voorkomt met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid ook veel nadeel aan wat ons beleven is en waar we nu van vinden, dat we er zuinig mee moeten zijn.

- J. W. van Dijk, Brigadier van Gemeentepolitie, Buurtweg 2b, Rheden.

Dit artikel verscheen reeds eerder in Het Algemeen Politieblad 125 (8): 204-206.

De waarden van de uiterwaarden

Hoofdstuk 9 (pag. 49-69) bevat de ornithologie door L. M. J. van den Bergh. Uit onderzoek is gebleken dat er nog in tal van de uiterwaarden van onze rivieren nog een relatief gaaf milieu aanwezig is, hetgeen tot uitdrukking komt door de aanwezigheid van vele vogelsoorten die elders in Nederland zijn verdwenen of zich nog slechts in zeer geringe mate weten te handhaven. Men vindt er nog broedvogelsoorten als Kwak, Woudaapje, Roerdomp, Kwartelkoning, Porseleinhoen, Klein en Kleinst Waterhoen, Visdief, Zwarte Stern, Paapje en Grauwe Gors. Ook voor niet-broedvogels bezitten de uiterwaarden een grote waarde. De Bijland, Millingerwaard, Hurwenensche Uiterwaard en Duursche Waarden en Fortmond zijn de rijkste en meest volledige waterwildgebieden, die evenals andere gebieden ook in internationaal verband van groot belang zijn. Als rustgebied dienen vele zand- of grindgaten. Ook voor ganzen en Kleine Zwanen zijn verschillende gebieden belangrijk. Op De Bijland kunnen méér dan 200.000 vogels waargenomen worden.

Van 38.000 ha uiterwaarden langs IJssel, Rijn, Waal en Maas werd een cartografische portrettering uitgevoerd door de Stichting

voor Bodemkartering, in samenwerking met het RIN. Gelanceerd als een milieukartering en waardering zal deze publicatie als het 'Kromme Rijn Rapport' bij de discussies over deze gebieden een leidraad kunnen zijn.

F. de Soet (projectleiding & eindredactie): De waarden van de uiterwaarden. Een milieukartering en -waardering van de uiterwaarden van IJssel, Rijn, Waal en Maas. 89 pag., 12 figuren, 11 foto's. Met 25 kleurenkaarten (schaal 1 : 50.000) in cassette. Uitg. Centrum voor Landbouwpublicaties en Landbouwdokumentatie (PUDOC), Wageningen. Prijs f 47,50.

Watervogels en recreatie in de Twiskepolder

Als afstudeeronderwerp voor de Middelbare Bosbouw en Cultuurtechnische School voor het vak Natuurbeheer werden wekelijks in het winterhalfjaar 1975-'76 alle aanwezige watervogels in het Twiskemeer geteld. Het werd duidelijk dat het Twiske een belangrijk rustgebied voor overwinterende Smienten is. De positieve resultaten vormden een stimulans om in het seizoen 1976-'77 door te gaan met tellen. Ook werd de toekomstige bestemming van het Twiske in het onderzoek betrokken. Het Twiske is een 650 ha grote polder ten oosten van Oostzaan. Maximaal werden er 50.000 Smienten geteld. Het gebied blijkt de gehele winter een watervogelgebied te zijn van internationale betekenis. In het noordelijk deel van de polder zal tussen 1 oktober en 15 april een vaarverbod ingesteld moeten worden. Het Twiskeboek, onder redactie van G. J. de Haan & P. Kelder, uitgegeven in 1942 door de NJN, afd. Zaanstreek bleek de samensteller niet bekend te zijn. Een interessant werkstuk dat tot een goede bestemming van het gebied zal kunnen bijdragen.

Nico Jonker: Watervogels en recreatie in de Twiskepolder. Gestencild, 52 pag., 16 figuren (1977). Uitg. CJN, Zaandam. Prijs f 3,20 (incl. f 1,70 verzendkosten). Verkrijgbaar door overmaking op giro nr. 3 390 179 t.n.v. Nico Jonker, Dovenetelweg 90, Zaandam, tel. 075 - 16 76 60.

Herhaald nestgebruik bij duiven

Midden juli 1976 kwamen in een krentenboom, die met zijn takken zo goed als onze dakgoot raakt, twee jonge Turkse Tortels uit in hun nest. Reeds eerder in het seizoen waren in dit zelfde nest twee jongen grootgebracht, waarvan er uiteindelijk nog één regelmatig buiten het nest gevoerd werd door de oude vogels.

Aan de andere kant van het huis staat een hoge *Libocedrus decurrens* en op gelijke hoogte met ons badkamerraam heeft daar op nog geen twee meters vandaan een Houtduif zijn nest gebouwd, waarop soms wel drie maal per jaar een legsel wordt grootgebracht. Dat Houtduiven oude nesten van andere vogels wel in gebruik nemen is bekend maar dat Houtduiven en Turkse Tortels meermalen van het zelfde nest gebruik maken wordt slechts zelden vermeld.

Jaap Taapken